MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

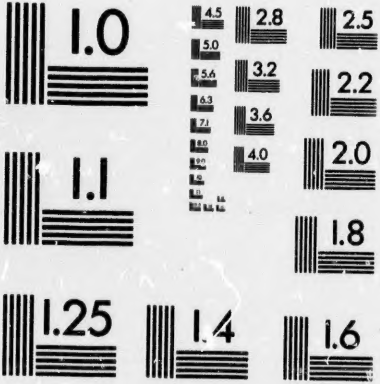
1.0
4.5
5.0
5.6
6.3
7.1
8.0
9.0
2.8
3.2
3.6
4.0
2.5
2.2
2.0
1.1
1.8
1.25
1.4
1.6

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482 – 0300 – Phone
(7[illegible]3 – 5989 – Fax

THE UNIVERSITY
LIBRARY
OF MANITOBA

Fagnaðarboðskapur
hinna „orthodoxu“
og
# hinna „liberölu“.

JÓLARÆÐA

EFTIR

KRISTOFER JANSON.

ÞÝTT HEFIR
BJÖRN PÉTURSSON.

Winnipeg,
1887.

7ol
252
Pamphl
Box 1

Fagnaðarboðskapur

hinna „orþódoxu“ (rétttrúuðu) og hinna „liberölu“ (frjálslyndu).

Eg hefi áður sagt yður, kæru vinir, að eg trúi því eigi að þetta jóla-evangelíum sé bókstaflega sönn saga, eg held það sé skáldskapur.[1] Eg held, að Jesús vor hafi fæðzt eins og hver annar lítill drengur á sínu kyrláta heimili í Nazaret án allrar opinberunar engla og undra, og eg held, að þessi saga um fæðinguna í Betlehem sé seinna upp komin, vegna þess menn þurftu á ritningarstað að halda í gamla testamentinu sem spádómi um Jesú, og þar stóð Betlehem nefnd sem fæðingar staður. Í dag skulum vér samt eigi fara nákvæmar út í þetta eða þar um þrátta; því gleði vor er eigi undir því komin, hvort hann var fæddur í Betlehem eða Nazaret, en vér gleðjum oss yfir því, að hann er fæddur, og að hann hefir lifað á meðal vor. Og vér lesum vort jóla-evangelíum eins og eitt hið fegursta og sannasta sem nokkru sinni hefir skáldað verið; því englarnir syngja þann dag í dag yfir hverju einu litlu barni í vöggu, er vaxa skal upp til velþóknunar Guði, eins og Jesús gerði, og allir vandaðir menn, með barnslegu hugarfari, munu taka undir lofsaung hjarðsveinanna fyrir hvern sannleika, sem fæðist, lifir, líður og deyr, en rís upp aftur til dýrðar. Já, eg dirfist þar til og með að standa á því, að vér frjálslyndu, kristnu menn séum þeir einustu, sem í fullum sannleika getum haldið jólin hátíðleg, sem með óblandinni gleði fáum hlustað á boðskap englanna: „Í dag er yður frelsari fæddur“! Eg skil, satt að segja, alls eigi, hvernig þeir svo nefndu „orþódoxu“ geta af öllu hjarta tekið undir lofsönginn um fagnaðarboðskapinn, sem kominn er til jarðarinnar, því eftir þeirra skilningi er þessi fagnaðarboðskapur allt annað en gleðilegur. En vér fáum horft beint framan í jóla-engilinn og svarað: „já, sannarlega! í dag hefir oss hlotnazt mikill fögnuður“! því vort evangelíum, hið einfalda evangelíum Jesú Krists, það er fögnuður, einber fögnuður.

---

[1] Reformeruðu (endurbættu) kirkjurnar og fjöldi af lútersku kirkjunum hafa, sem kunnugt er, þá skoðun að smábörn, sem deya óskírð, verði að eilífu fordæmd. Þess vegna var allt að fám árum síðan „djöflaæring“ við höfð við skírnina í mörgum lúterskum kirkjum. Presturinn agði við barnið um leið og hann gjörði krossmarkið: „far út, þú óhreini andi“! táknandi með því, að barnið frá fæðingunni hefði djöful.

Látum oss líta enn nákvæmar á þetta. Látum oss heyra, hvað þeir „rétttrúuðu“ boða oss sem fögnuð, og á hinn bóginn, hvað þeir kristnir menn, sem lengra eru komnir og úr læðingi eru leystir, boða oss sem fögnuð, og svo getið þér valið um sjálfir.

Til þess þá að byrja á upphafinu: þegar lítið barn er fætt í einhverju húsi, eins og nú Jesús í stalli sínum—er þar þá—eða ætti að vera fögnuður í þvílíku húsi? hljómar yfir því þaki engla söngurinn: „Í dag hafið þér öðlazt mikinn fögnuð“? Spurðu hinn „rétttrúaða“ prest, og hann mun segja þér, þú faðir og móðir, að litli, brosandi barnunginn þinn sé í rauninni dálítill, kolsvartur smápúki,[1] sem að eins í skírnarlauginni geti þvegizt andlega hreinn. Deyi barnið áður en það er skírt, segja sumir að það sé eilíflega glatað, geti aldrei frelsazt, aðrir, að það sé að minnsta kosti mjög efasamt, hvað fyrir því verði. Þeir lesa upp skírnarformið fyrir þér, og vilja þar með neyða upp á þetta barn þitt hinum myrku, þunglyndislegu orðum Davíðs, er honum varð að segja á örvílnunarstund, þá er hann fann til þess, hve fjarri hann var Guði: „Sjá í misgjörð em eg fæddur, og mín móðir

---

1) Það sem kemur oss til að efast um að þessar barnæsku sögur séu sönn saga, er það atvik að vér finnum einmitt þessar sömu sögur og margar því um líkar, sagðar um Buddha og aðra trúarbragða höfunda, er lifað hafa mörgum öldum áður en Jesús Kristur fæddist; vér finnum þær höggnar og málaðar á steinveggina í hinum indversku musterum, sem eru 500 árum eldri en fæðing Krists. Vér finnum þær einnig runnar saman við fjölda af barnalegum og hæfulausum æfintýrum um Jesú í hinum apokryfisku guðspjöllum, því líkum sem Krists barnæsku-bók og Jakobs guðspjall.

hefir getið mig í synd“, og þessu átt þú að trúa. það á að vera hálfgerð óhæfa og skömm að eignast barn. Erfðasyndin er innsett í þau alla leið frá dögum Adams og Evu, segja þessir prestar; barn þitt er fráskilið Guði, er Guði óhlýðið allt í frá fæðingu, eðli mannsins er gjörspillt, er óhæfilegt til að gera nokkuð gott, með fæðingunni lendum vér á vald djöflinum og helvíti. þetta eru engar öfgar, vinir mínir, þetta er einmitt það, sem þeir segja, það sem þeir vilja, að vér skulum trúa. Eg hefi heyrt prest einn frá gamla landinu velja sér fyrir altaris göngu texta þessi orð úr Salómons lofkvæði: „Svört ert þú, Jerúsalems dóttir“, til þess að sanna að vér séum af náttúrunni kolsvartir. Hvað segið þér um þetta, að Guðs eigin skepna, fædd í hans mynd, sé af náttúrunni djöfla sveit, gefin á vald hinu illa og eilífri fyrirdæmingu? hvað segir þú við þessu, þú móðir, er hefir borið þitt litla barn undir hjarta þínu, og fætt það í heiminn með dauðans kvölum? Hið litla afkvæmi þitt, er æpandi fálmar eftir þér með sínum smáu, vanmáttugu höndum og sem þú kyssir og kjassar aftur og aftur, það er dálítið djöfulsins barn, að því er hinn „rétttrúaði“ prestur segir. Finnst þér þetta svo fagnaðarríkur boðskapur að þú finnir innra hjá þér þörf til að syngja Guði lofsöng fyrir hann? virðist yður, vinir, þetta vera svo yfrið gleðilegt? Mér finnst það ekki, og þess vegna vil og get eg ekki fagnað jólunum með þvílíkri trú. Eg ætla Guði og mönnum betur en svo. Eg held þvert á móti, að maðurinn sé enn í dag hið sama furðuverk dýrðarinnar, og hann var, þá er hann í fyrsta sinni kom fram af hinu skapanda lífi Guðs, hvort heldur þetta varð allt í einu í einni sköpun eða fyrir ítrekaðar skapanir á leiðinni til fulls þroska. Hinn máttugi getnaðar og fæðingarkraftur, er Guð hefir lagt í alla náttúruna, í jurtir, dýr og menn, hann er ekki neitt illt, ekki nein synd, hann er þvert á móti hinn dýrðlegasti vottur um sköpunar kraft Guðs í skepnunni, geisli af valdi Guðs í heimi náttúrunnar, sem ber ímynd hans, og vér skulum standa fyrir framan þetta nývirki, þetta snildarlega vélasmíði, er með heila sínum, blóðumrás og hreifingar vöðvum hefir þroskazt af sjálfu sér, án vorrar beinlínis tilhlutunar, fyrir kraft þann, er Guð hefir lagt í hinn fyrsta frjóanga, vér skulum, segi eg, standa frammi fyrir því, eins og helgum hlut, eins og óráðanda gátuefni, gefnu sem gjöf af hinum almáttuga skapara vorum. Hvert barn er helgur hlutur; það ber svo sannarlega Guðs mynd á enni sér og í sínum saklausu augum sem sagt er að Adam og Eva hafi gert í aldingarðinum, og það er valdgefið ekki djöflinum og helvíti, heldur Guði og himni hans, það er eign Guðs. Og eg vil eigi trúa að smábörn séu smádjöflar, þar sem Jesús tekur þau óskírðu börn í fang sér og segir, að „himnaríki heyri þeim til“ og „nema því að eins vér verðum sem börn komum vér ekki í himnaríki“ Og eg hefi eigi séð neinn mismun hvorki á líkamlegum né andlegum hæfilegleikum barna eftir skírnina fremur en fyrir hana, og eg vil taka þau á handlegg mér og dansa með þau, og mér munu þau sýnast blessuð og yndisleg, án þess eg þurfi að spyrja, hvort þau séu skírð eða ekki. Sjá, þetta er hið fagnaðarríka evangelíum, sem vér, hinir „liberölu“ komum með gagnvart hinum „orþódoxu“, að vér köllum mennina Guðs börn í staðinn fyrir djöfulsins; vér viljum endurreisa óðalstign mannsins, vér viljum endursetja mynd Guðs á enni honum. Vér játum, að til sé margt illt, mikil synd meðal mannanna, vér játum, að jafnt illar sem góðar tilhneigingar geti að erfðum gengið, vér játum, að það sé svo náið samband milli ættanna að hegning sú, er feður eða forfeður hafa bakað sér með vísvitandi syndum, komi aftur niður á börnunum, þannig t. a. m. að lauslátir foreldrar eignist veikluð og sjúk börn; en vér mótmælum því, að þessi erfðasynd sé einnig erfðasekt, er geri hið saklausa barn, sem líða hlýtur fyrir syndir foreldra sinna, útskúfanlegt fyrir Guði; vér

THE UNIVERSITY LIBRARY

mótmælum því, að fyrir það að Adam og Eva, eftir hinni gömlu paradísarsögu, neyttu af epli því, er þau eigi máttu, þá sé allt mannkynið á valdi djöfulsins, vegna þess að allir menn, fyrir blóð Adams, eru meðsekir í synd hans, eins og guðfræðingarnir segja. Vér getum aldrei orðið meðsekir í syndum, er drýgðar voru mörgum hundruðum ára áður en vér fæddumst; vér getum eigi verið meðsekir í neinni synd, er vér eigi vitum af, er vér eigi höfum sagt já og amen við viljandi og vísvitandi; verknaðarsynd, að eg tali á guðfræðislegan hátt, er sú einasta synd, er getur gert mig útskúfanlegan fyrir guði, ekki erfðasynd. Erfðasyndin getur gert mér lífið full-örðugt, getur leitt mig í margar freistingar, getur því og einatt afsakað eða mildað úr hrösun minni, en þá fyrst verð eg sekur, er eg viljandi læt eftir freistingunum til þess, sem illt er. Og kærleiki Guðs til vor verður hinn sami, hvort sem vér erum syndarar eða ekki, hann fer eftir hinum týnda sauð í eyðimörkina til að finna hann aftur. Sökin er þá eigi hans, sem lætur sína sól uppganga yfir vondum og góðum, lætur rigna yfir rangláta jafnt og réttláta. Tilboð Guðs til vor er hið sama, hvort sem vér þyggjum það eða ekki, en vér eigum valið frjálst, og einmitt í því liggur óðalsréttur vor. Oss er það frjálst að kjósa oss að fara til Guðs, oss er frjálst að kjósa oss að fara frá Guði, vér höfum hæfilegleika til að geta náð Guði, og vér höfum einnig hæfileika til að ná honum ekki. Sjá, það köllum vér gleðilegt jólaevangelíum, að sérhver maður sé fæddur Guðs barn, kallaður til hans himins, og með hæfilegleikum til að ná honum, að friður Guðs skíni yfir hverju heimili, þar sem dálítið mannsefni er fætt, að það sé loginn frá altari Guðs, sem logar í hjarta föður og móður, þá er þau með tárum og brosum þrýsta hinu litla, nýfædda barni að hjarta sínu. Já vér þökkum Guði fyrir vor smábörn og biðjum Guð að blessa þau; svo geta hinir haft smápúkana handa sér, ef þeir endilega vilja hafa þá.

þeir „orþódoxu“ segja þér, að verk þín séu þýðingarlaus, að hið einasta, sem á ríði, sé trú—ekki trú á Guð—nei, trú á því, að Jesús Kristur hafi liðið og dáið í þinn stað og borgað fyrir syndir þínar með fórnar blóði sínu. Er þetta gleðilegur boðskapur? það sýnist mér ekki. Hve mikið sem eg vinn fyrir velferð samtíða manna minna, hve mikið af sjálfsfórnum og kærleika sem eg sýni samfélagi því, er eg lifi í—allt til einkis—þá þokast eg ekki um eitt hænufet nær himninum fyrir það. þá get eg allt eins vel sleppt því. Sé nokkuð lagað til að sljófga og ónýta manninn, þá er það þessi kenning. það er líkt því að stappa í fen niður, maður kemst ekkert áfram, bara sekkur. Og hve miklu kæringarleysi og sljóleika, hve mörgum syndum hefir eigi þessi vanbrúkun á orðum Páls um réttlætinguna af einni saman trú án verka valdið hjá hinni uppvaxandi kynslóð manna? Hún, þessi vanbrúkun, hefir notað Jesúm Krist og fórnar dauða hans sem svæfil fyrir eigin sljóleika í hinu góða; það gagnar svo ekki hvort sem er—það er ekki neitt undir því komið—Guð varðveiti mig fyrir þvílíkum fagnaðarboðskap! Allt er undir því komið, segir hinn „rétttrúaði“ prestur, að trúa því, að hinn saklausi hafi liðið hegninguna fyrir hinn seka. Vinir mínir! eg vona að mennirnir komist einhvern tíma svo langt í sómatilfinningu, þó þeir séu eigi nú komnir það, að þeir segi við Guð: „Guð minn! þvílíkt tilboð, að annar skuli líða fyrir mig, get eg eigi staðizt og eigi þegið; það er mér andstyggð; þegar eg syndga, þá lát sjálfan mig og engan annan líða hegninguna fyrir synd mína; því það er réttlæti. Eða hvernig getur það hjálpað mér, að annar deyi í minn stað? Eg verð sannarlega jafn mikill syndari fyrir því“. Eg vona, að einhvern tíma komist svo langt, að mannkynið muni segja við Guð: „æ, fyrirgefðu, Guð minn, að forfeður vorir höfðu svo klúra og ófullkomna skoðun á þér, að þeir gátu ætlað, að þú, hinn réttláti, heilagi og hreini, mundir dæma nokkurn saklausan fyrir sekan, að það mætti friðþægjast við þig með blóði í stað afturhvarfs og góðra verka“. það sem ranglátt er, það sem mönnum hér á jörð, svo syndugir sem vér erum, þó hryllir við, það, er vér þó mundum skammast vor fyrir eins og níðings bragð—nefnil. að nokkur dómari skyldi dæma og láta sér nægja, að sakleysingi liði fyrir sökudólg—það, segi eg, boða þeir „orþódoxu“ hátt og heilagt sem fagnaðarríkt jóla evangelíum. Mig hryllir við að dirfast að ljúga þvílíku á hinn hreina og helga Guð, og flesta mundi hrylla við því, ef þeir ekki tæki þessi orð um að Jesú blóð hafi friðþægt fyrir allar syndir, svo hugsunarlaust í munn sér, að þeir fá eigi séð, hvað í þeim liggur. Flesta mundi hrylla við því, segi eg, ef þeim eigi fyndist það svo afar þægilegt, að annar skuli hafa gert skyldur þeirra, liðið þjáningar þeirra, borið hegningu þeirra—og vera þar með lausir allra mála. Nei, þá er fagnaðarboðskapur þeirra „líberölu“ eitthvað annað; því það losar Guð við þessar óhreinu slettur, sem eldri tíðirnar hafa sett á hann, það endurreisir sómatilfinning mannsins, það viðréttir siðalögmálið, það viðurkennir eigi siðalögmál, sem gilda skal á jörðu, en eigi á himni, en það segir, að gott hljóti að vera gott, hreint hljóti að vera hreint, hvort heldur það er á himni eða jörðu. Jörðin átti þó að vera dálítil mynd af himninum og maðurinn ofurlítil ímynd af Guði, og sé maðurinn það eigi þá er það þetta, sem vér eigum að keppast eftir að verða. Vér, þeir „liberölu‘, boðum, að hvorki synd né hegning fyrir þá synd verði flutt frá einum til annars, án þess að blóðugt ranglæti sé framið, að sérhver þannig verði að líða og friðþægja fyrir sína eigin synd. Jafnvel glæpamenn, sem verið er að hegna, játa oft og einatt, að þeim sé réttilega hegnt sökum afbrota þeirra gegn mannfélaginu, og það sé réttlátt að félagið svifti þá frelsi sínu, er þeir ekki geta látið vera að misbrúka það. Og vér vonum að svo langt verði komizt, að allt mannkynið viðurkenni að þvílíkt lögmál sé réttlátt, að syndararnir viðurkenni, að þeim sé réttilega hegnt, jafnvel þótt hegningin komi seinna fram og öðruvísi, en þeir höfðu gert sér í hugarlund. Þetta, að kenna að annar skuli taka syndir vorar frá oss og líða hegninguna fyrir þær, tekur á burt tilfinningu mannsins fyrir eigin ábyrgð og elur upp í honum bleyðuskap. Það fer eins og með smábörn: þau þykjast óhult, þegar þau að eins geta skotið skuldinni yfir á einhvern annan, og samt mundu jafnvel þau finna til samvizku-bits, ef þau sæu, að saklaus bróðir eða systir fengju þá snoppunga, er þau sjálf hefðu átt að hafa. Sá boðskapur, að hver synd hafi sín hegningu í för með sér seint eður snemma, er gleðilegt evangelíum; því það gjörir lífið óhult.

Vér getum þá óhult reitt oss á, að allt stjórnast eftir meginreglum réttlætisins; en þegar vér kennum að Guð sé undan þeginn því, er gildir sem siðferðislögmál fyrir oss, kennum að hann vel geti hegnt saklausum í stað hins seka, ef honum svo þóknast,—hvað verður þá af óhultleika þeim, er vér menn eigum að finna til í hendi Guðs? Þá verðum vér ofurseldir ábyrgðarlausum harðstjóra, en eigi föður, er breytir eftir vissum lögum. En lof sé Guði, í fagnaðarboðskap vorum, hinna „liberölu", gildir það sem grundvallarlög, að hvað eina í heiminum stjórnist eftir ákveðnum, réttlátum lögum; að synd og hegning því eigi verði flutt frá einum til annars, en að hegningin fylgi syndinni vægðarlaust, hver helzt sem hana drýgir, hár eða lágur, já, vér kennum að Guð vor sé eigi neinn dutlungasamur harðstjóri, sem eigi skeyti neinu siðferðis lögmáli, en að hann sé faðir vor, sem hefir elskað oss, elskar oss og mun elska oss um alla eilífð; að vér megum óhult fara til hans með bænir vorar og beiðslur, og að hann muni veita þær, ef þær eru hyggilegar og gagnlegar fyrir oss, já, að vér megum óhult dirfast að fara til hans með syndir vorar án nokkurs meðalgangara, leggja þær berlega fyrir fætur honum og biðja hann fyrirgefningar, eins og hinn týndi sonur, og að hann muni fyrirgefa oss, umfaðma oss og kyssa oss. Sjá, þetta kalla eg fagnaðarboðskap; þess vegna vil eg fagna á jólunum yfir honum, frelsara mínum, sem hefir kennt mér þetta og sýnt mér í lífi sínu veginn, sem eg skal fara.

Þeir „rétttrúuðu" segja oss að trúa því, að gamla testamentið sé bók innblásin af heilögum anda, að þess vegna sé allt, er þar stendur, sannleiki, að þar fyrir sé það allt sannleikur, sem það kennir oss um Guð. En nú les eg þar, að Guð, Jahve, skipaði Gyðingum fyrst að ljúga að Egyptalands mönnum og því næst að stela frá þeim, að hann verði reiður og hóti í reiði sinni að eyðileggja menn og borgir, en verði stöðvaður af manni einum og láti það að orðum þessa manns,—sem þá er látinn vera miskunsamari en sjálfur hann,—að hætta við það með vissum skilmálum. Eg les, að hann gefur skipan um að myrða þungaðar konur og brjóstmylkinga, gefur skipan um að selja aðra menn að þrælum, eg les, að hann hefir ekkert móti því, að hans helgu, útvöldu menn, svo sem patriarkarnir Abraham og Jakob, konungarnir Davíð og Salómon hafi margar konur, að Mormónar því hafi fyllilega á réttu að standa, er þeir bera þetta fyrir sig til réttlætingar fleirkvæni sínu, og sömuleiðis norska synódan, þá er hún vill verja þrælahald með ritningunni. Eg les, að þessi Guð iðrast þess daginn eftir, sem hann hefir gert daginn áður, og að eg því aldrei get verið óhultur fyrir honum, eg les, að hann hefir olbogabörn, að Gyðingar eru hans útvalda þjóð, og að hann kærir sig ekki um hinar, og það er ekki notalegt fyrir mig, sem eigi er neinn Gyðingur; eg les, að hann æðir sem voldugur herguð með blóðugt sverð til að vinna land fyrir þjóð sína, Ísrael, í sömu andránni og hann kennir: „Þú skalt ekki mann deyða". Er þetta svo yfrið gleðilegt vinir? er það þess vert fyrir englana að koma og boða oss mikinn fögnuð meðan svona stendur? Mér finnst það ekki vera.

En vér, hinir „liberölu“, fögnum á jólunum, af því að vorar hugmyndir um Guð eru orðnar hreinni og betri en skoðanir hinna gömlu Gyðinga voru, vér fögnum, af því sá maður er oss í dag fæddur, sem átti að kenna oss þetta, sem átti að venja oss af því að fleygja oss niður í dustið eins og skjálfandi þrælar fyrir reiðum drottnara, og sem kenndi oss að snúa vorum hjörtum og augum með djörfung til vors mikla föður á himnum, sem geðjast að sundurmörðum hjörtum, biðjandi tungum, fúsum vilja, ástúðlegu, þolinmóðu, mannelskanda hugarfari og góðum verkum sem friðþægingarfórn fyrir syndir vorar. Vér viljum boða hið mikla evangelíum frelsis og jafnaðar, er Jesús flutti með sér, og vér viljum í nafni þess afmá allan stétta mismun og fyrirlitning á öðrum þjóðflokkum, vér viljum eigi lengur þola niðurlægingu kvenna, hvorki í fjölkvæni né fyrir það, að konan sé skoðuð sem undirlægja mannsins, en vér viljum setja hana við hlið oss með jöfnum rétti, svo að maður og kona geti með fullu frelsi unnið saman í kærleika og innbyrðis ástúðleika og lagt allt í sölurnar fyrir hið sameiginlega mark að koma upp betra mannkyni en áður. Sjá, þetta gefur von, þetta gefur traust, þetta er gleðilegt evangelíum. Er eigi svo, vinir mínir?

Þeir „orþódoxu“ lesa eins og vér jólaboðskapinn: „Sjá, eg boða yður mikinn fögnuð“,—og samt boða þeir, að allur þorri manna fari til helvítis, verði eilíflega fyrirdæmdur, eigi að pínast ógurlegustu pintingum, svo hroðalegum, að hinar verstu kvalir hér á jörðu séu sem ekki neitt í samanburði við þær, eigi aldrei nokkru sinni von á að komast úr þeim. Er þetta svo afar gleðilegt? mér finnst það alls ekki skemmtilegt. Já, ætti eg að trúa því, gæti eg aldrei lifað glaða stund né sofið væran blund. Má ske faðir minn sé í helvíti eða móðir mín? eða systur ellegar bræður eða menn, sem eg hefi þekkt og elskað hér niðri á jörðinni? Gæti eg nokkru sinni verið sæll með því að vita þá glataða að eilífu? Þeir segja, að allir vér, sem dirfumst að hugsa frjálslega og trúa á það, er vér hugsum, að vér förum til helvítis. Skárri er það guðinn, sem þeir „rétttrúuðu“ hafa! að vilja fyrirdæma mann fyrir það, að hann einlæglega lætur í ljósi sína hreinskilnu hugsun, í stað þess að hræsna og skríða með bleyðuskap inn undir prestskápuna! Og þetta kalla þeir gleðilegan boðskap, að standa í stólnum sunnudag eftir sunnudag og senda meðbræður sína niður til helvítis! Nei, eg segi með Robert Ingersoll: „Eg fyrirlít þessa kenningu. Hún hefi laugað tárum kinnar heimsins. Hún hefir saurgað hjörtu barnanna og eitrað ímyndunarafl mannanna. Hún hefir verið sífelld kvöl, sífelld ógn hverjum góðum manni, konu eða barni. Hún hefir fyllt hinn góða með ógn og skelfingu; en hún hefir eigi haft nein áhrif á hinn óguðlega, á níðinginn. Hún hefir sundur slitið hjarta hins viðkvæma, hún hefir rist rákar í kinnar hins góða. Sú kenning ætti aldrei framar að prédikast. Hvaða rétt hafið þér, séra minn, þér, boðunarmaður fagnaðarboðskaparins, hvaða rétt hafið þér við hlið grafarinnar, við inngang eilífðarinnar, að fylla ókomna tímann með hryllingu og ótta. Eg trúi eigi þessari kenningu, og þú gerir það ekki heldur. Ef þú gerðir það, gæti þér ekki komið dúr á auga. Hver og einn maður, sem tryði því, og hefði sæmilegt, sláanda hjarta í brjósti sér, hlyti að ganga af vitinu. Sá maður, sem trúir þessari kenningu og eigi verður vitstola, hefir höggorms hjarta og hýenu samvizku.—Jónatan Edward, hin dýrmæta gamla sál, sem nú er á himnum, sé kenning hans sönn, og gnúir sínar helgu hendur af fögnuði, þá er hann heyrir óp hinna fyrirdæmdu, hann kenndi þenna lærdóm. Og hann spurði: „Getur hinn trúaði maður, sem er á himnum verið sæll, þegar kona hans, vantrúuð, er í helvíti? getur hin elskandi kona verið sæl, þegar vantrúaður maður hennar er í helvíti?“ Og hann svarar: „Eg segi yður já. Tilfinning þeirra fyrir réttlæti verður svo næm, að þetta mun auka á fremur en draga

úr sælu þeirra“. Það er ekkert villudýr til í flóum
Afríku, er eigi mundi ata orðróm sinn með því að
bera þvílíka kenningu í munn sér“.—Og þetta kalla
þeir gleðilegt evangelíum. Fyrir þetta heimta þeir, að
vér skulum dansa í kringum jólatréð, syngjandi: „hve
sæl hin litla herrans hjörð“. Vér eigum í sjálfri jóla-
gleðinni, að taka inn kvala-hrópið og fyrirdæming-
ar-ópið yfir meðbræðrum vorum. Bara að vér, vér
einir, frelsumst með okkar dóti og hyski, stendur á
sama með hina aðra. „Hve sæl er hin litla hjörð“
Andstyggilegt—já eg segi andstyggilegt! Mig vanta
orð til að lýsa því, hve mjög eg hata þessa kenningu,
sem niðurlægir Guð og niðurlægir manninn. Og þetta
kalla þeir gleðilegan boðskap!—Nei vér hinir
„liberölu“, vér segjum: það er ekkert eilíft helvíti til,
því væri svo, þá væri enginn eilífur kærleikur til
hjá Guði. Helvíti er til, því helvíti er hið sama
og hegning fyrir syndir, og hið brennandi helvíti er
ímynd hins svíðanda þjáningar loga, er maðurinn vilj-
andi bakar sér, en sem í hendi Guðs á að verða hreins-
unar eldur fyrir sál hans, eldurinn, sem á að skilja
sorann frá gullinu. Helvíti er hið mikla betrunar-
hús Guðs; kærleiki Guðs og tilboð um fyrirgefningu
nær einnig þangað niður og hefir sprengt upp dyrn-
ar, en sálirnar hljóta að líða hinar réttlátu þjáning-
ar, er vægðarlaust liggja á hælum hverrar syndar, er
þær hafa drýgt. Já, það er fagnaðarboðskapur vin-
ir. Jafnvel hinn mesti bófi, er eigi óbætanlega glatað-
ur, kærleiki Guðs yfir honum er hinn sami, jafnvel
þótt hann hafi hafnað honum aftur og aftur og villzt
burt í synd og myrkur, og það er undir honum kom-
ið, hvort hann vill þyggja hann eða ekki, vill fara
eftir sinni góðu tilhneigingu eða hinni illu.

Já, vér hinir „liberölu“, getum með réttu haldið jólin
hátíðleg sem hina miklu fagnaðarhátíð; vér eygjum og
finnum til speki guðs og kærleika í öllu, sem kringum
oss er, frá hinu minnsta blaði og skorkvikindi til
hins mesta manns, vér trúum, að ekkert, hversu und-

arlegt sem það sýnist, geti samt farið út fyrir mörk þau, sem sett hafa verið skeiði mannsins, hversu svo margra kynþátta þjáningar sem má ske hljóta að glæða ljós sannleikans, er stundum liggur við að slokkna í skarreik hleypidóma og fávizku; vér treystum á framför mannættarinnar til ljóss og sannleika. þökk sé hinum hugdjörfu mönnum og konum, sem hafa dirfzt að tala máli framfaranna, og breyta eftir því—þessum vitringum, spekingum, andans forvígismönnum fyrir og eftir Krists burð, en þó þökkum vér Guði allra mest fyrir jóla-hetjuna, fyrir meistarann frá Nazaret, því þótt orð hans fengi eigi vakið neinar góðar undirtektir á hans tímum, höfðu þau samt þann kraft í sér fólginn, að þau gátu umsteypt formi heimsins og hugarfari mannkynsins; mest þökkum vér fyrir hann, timburmannssoninn í Gyðingalandi, því kenning hans og líf ljómar af yndisleik, af varma, af vizku, af sjálfsfórnum, af kærleika, hann, sem hafði opnað hjarta sitt alveg fyrir anda Guðs, svo Guð verkaði, talaði, lifði í honum, og með því kenndi oss hinn mikla leyndardóm, hversu vér eigum að verða föðursins réttu börn, hann, sem hafði hug til að brjóta merkigrindur fordómanna, rjúfa vebönd þjóðhatursins og umfaðma óvini sína, óvini þjóðar sinnar, heiðingjana, sem bræður, kallaða til Guðs dýrðar, hann, sem setti upp merki frelsis, jafnaðar og fagnaðar á sínum tíma og að eilífu, og sem þess vegna skal standa sem ljómandi fyrirmynd vor, sem vor sigursæli foringi, svo lengi sem tungur manna syngja lofsaung sannleikans og hins góða hér á jörðu niðri.

Já gleðileg jól í Jesú nafni, þér snauðir, sjúkir, freistaðir, líðandi, þunga hlaðnir—allir þér tryggu félagar Jesú meðan hann lifði, er hann býður til hvíldar, hvíldar í Guði. Ó, að þér gætuð lært að halla höfði yðar að honum, mundi hann hvísla huggun í yðar breisku særðu hjörtu, því hann veit hvað það er að svelta og líða bæði líkamlega og andlega.

Gleðileg jól í Jesú nafni, allir þér gæfusömu feður og mæður, sem hafið notaleg, hlýleg heimili, og sem í gærkvöldi söfnuðust með hinu fagnanda smáfólki yðar að jólatrénu. Guð gefi hina réttu jólagleði, svo að friðarins og hreinleikans andi nái að ríkja í húsi yðar, og að Jesús í andanum fái tekið smábörn yðar í fang sér og blessað þau, eins og forðum í Gyðingalandi.

Gleðileg jól í Jesú nafni! öllum yður, ungu, styrku sveinum og meyum, sem í meðvitundinni um yðar eiginn æsku mátt haldið að þér séuð sjálfum yður einhlít; bíðið, bíðið—hin dýpsta þörf yðar til að faðma þann, sem er máttkari en þér, mun og einhvern tíma vakna í yður og þá stendur Jesús þar til að leiða yður til föðursins.

Gleðileg jól í Jesú nafni! öllum yður, smábörnum, er nú hugsið eingöngu um kökur og gjafir, Jesús blessar jólagleði yðar. Hoppið, stökkvið og dansið meðan þér í sakleysi yðar getið það. Sorgin og tárin koma nógu snemma til yðar, og Guð kemur til yðar í mynd hins helga Kláusar með hinu góða hjarta og gjafapokann á bakinu, sem aldrei verður tæmdur. Nú megum vér fagna barnalega og frjálslega, nú, þá er jólablys gleðinnar er kveikt og verður aldrei slökkt á jörðunni, nú, þá er vér höfum fundið leiðina að hinu mikla jólatré á himnum.

Gleðileg jól í Jesú nafni! öllum yður, er hafið safnazt kringum mig, hvort sem þér hafið skrifað yður inn í söfnuð minn eða ekki—friður Guðs og gleði fylgi yður á rannsóknar leið yðvarri gegnum efasemdir til meira og meira ljóss æ og æfinlega.

Gleðileg jól í Jesú nafni! allir þér, sem standið fyrir utan og horfið á oss með tortryggjandi augum, og enn eruð bundnir hinum gömlu böndum. Guð gefi yður djörfung til að slíta þau bráðlega af yður, og faðma Guð sem hinn mikla kærleikans föður. Já, Guð blessi oss alla í Jesú nafni. Amen.